

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házas hozdva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kérésekre visszaküldés
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

A németországi választások.)

(K. Ö.) A németországi választások, melyek holnap kezdődnek meg, igen közelről érdekelnek bennünket. Ugyanis a mostani választás alapján összeülő birodalmi gyűlés fog Középeurópa jövő vámpolitikája felett dönteni Középeurópa mostani vámpolitikai irányzata az agrárvám védelmen nyugszik. Az agrárvámvédelmet pedig Németország valósította meg. Mi kényszerűségből csak utána indultunk. Amit Németország belatásból és gazdasági számításból tett, azt mi Németország vámpolitikai állásfoglalásának kényszer nyomása alatt tettük. Nálunk ugyanis oly erős merkantilis közvélemény alakult ki, hogy sohasem számíthattunk volna agrárvámvédelemre, ha azt Németország nem kezdeményezi. Nálunk még a gazdaságpolitikusok is merkantilis vizekben eveztek.

A németországi választásokon a merkantilisták a szociálistákkal szövetségbe utköznek meg az agrárvámvédelem híveivel. Nem tagadjuk, hogy az Európaszerte uralkodó drágaság miatt az agrárvámvédelem pártolása nem népszerű dolog.

Tisztában kell azonban lennünk az-
zal, hogy itt nem az élelmiszer drágaság

csökkentéséről, hanem gazdasági irányzatról van szó. A drágaság kérdésében eddig nem jutottunk tovább, mint odáig, hogy a merkantilisták és agráriusok kölcsönösen egymás nyakába akarják sózni a drágaság ódiomát. Nálunk most készül egy árstatisztika, melynek hivatása lesz a drágaság okaira, illetőleg az áralakulás titkaiba belevilágítani.

Ellenben a most érvényben levő vámpolitikai irányzatról tudjuk, hogy az szükséges következménye volt a merkantilis vámpolitikai irányzatnak, mely a földbirtok jövedelmezőségére romboló hatást gyakorolt. A mezőgazdasági válság végig száguldott egész Európán és legkeservebben talán mi szenvedtük meg, kiknek sem ipara, sem más segélyforrása nem volt. Ezt az irányzatot meg kellett állítani, hacsak azt nem akartuk, hogy az elnéptelenedett falvak ezrei hirdessék a mezőgazdasági és következményeiben a közzgazdasági csődöt.

Mindezekhez még hozzájárul az a körülmény, hogy mi sokkal hátrányosabb helyzetben vagyunk, mint egyéb országok, melyek egységes vámpolitikát csinálhatnak. Nekünk az Ausztriával való gazdasági kapcsolat folytán figyelemmel kell lennünk első sorban Magyarország

mezőgazdasági kulturájára, másodsorban Ausztria iparára. Ezt a két érdekellentétet méltányos kompromisszum alapján lehet csak kiegyenlíteni. Ausztria sohasem volt irántunk méltányos. Gyarmatának tekint és kizsákmányol, ahol csak lehet. Kézzelfoghatóbban ezt semmi sem bizonyítja, mint az ipari elmaradottságunk.

Oly liberális és bőkezű iparfejlesztési törvényünk van, mely a legszebb reményekre jogosít és még sem megyünk semmire. Ausztria ipari fejlettsége a közös vámterületen egyszerűen kizárja a mi ipari előrehaladásunkat. Ezt a tények bizonyítják. De ha ez így van, mi a teendőnk? Mezőgazdaságunk erősítése és fejlesztése. De hát lehetséges-e ez megfelelő vámvédelem nélkül?

A másik baj az, hogy nekünk oly államokkal kell szerződünk, melyek szintén agrár-államok: Szerbia, Románia, Bulgária, Montenegró, Törökország. Ez kapóra jön Ausztria iparának, megnehezíti azonban mezőgazdaságunk vámpolitikai védelmét. Ha még a jelenben érvényben levő agrárvámvédelmen is részt akarnak törni, akkor valóban teljesen értelmetlen ránk nézve a közös vámterület. Jobb akkor mennél előbb áttérni az ön-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A drága káviár.

Kulakoff a csemegetőzet putja előtt állt és élénken alkudozott a tulajdonossal:

— Hat és egy fél rubel? Hallatlan drágál! Bele lehet örülni! Michael Polikarpov, teszek önnek egy ajánlatot: most adjon egy egytontos doboz káviárt és holnap mérleg szert vegye vissza a maradékot... Amennyit elfogyasztunk belőle — megfizetem. Tudnia kell ugyanis, hogy mi nem szeretjük és nem is esszük a káviárt. De előkelő vendégünk lesz, akit ma délutánra egy kis uzsonnára meghívtunk.

— Vigyen el az ördög, te utálatos fősvény! — gondolta magában a kereskedő, de fennhangon mást mondott: Nem szeretem az ilyen üzleteket... Miután ön azonban rendes vevőim közé tartozik, hát kivételt teszek! Griska, mérd le csak ezt a doboz káviárt!

Kulakoff mélységes tisztelettel vezette asztalhoz előkelő vendégét és mialatt elégedetten dörzsölgötte kezét, alázatosan így szólt:

— Parancsol talán a kalács előtt egy po-

hárka jó vutkit? Ilyen esetben mindég ajánlatos egy kis, jó pálinka... mi? Hehehe!

A vendég szakértő szemekkel nézett végig az asztalon.

— Köszönöm, inkább egy pohárka konyakot kérek... ebből a nagyobbik pohárból!

A gazda sóhajtván susogta:
— Amint parancsolja... hiszen ön a vendég!

Azután konyakot töltött vendégének, miközben, a poharacskát csak félig töltötte meg.

— Csak töltse bátran... egészen tele! — biztatgatta a vendég, aki jókedvűen veregette öklével Kulakoff hátát. — Szeretem a telt poharakat! Hehehe!

— Egészségére uram! En csak a községes pálinkával koccintok! Tessék hozzáadni... van itt sok minden: hering, gomba sajt... mondhatom elsőrendű sajt!

— Paperlapa! — kiáltotta elragadtatással a vendég. Amint látom, itt káviár is van, még pedig nem éppen a legrosszabb fajta! És maga ravasz ember, eltitkolja előlem a káviárt?

— Igaz... káviár is van — hebegte el-sápadva Kulakoff, miközben dühösen harapdálta ajkait. — Persze, ha úgy tetszik, a

káviárt is megkóstolhatja! Kérem itt a kanál!

— Mi az? Kávéskanál?... Hehehe! Kérek nagyobb kanalat! A káviár akkor izlik legjobban, ha nagy evőkanállal fogyasztjuk... Pompás... igazán kitűnő!... Kérek még egy pohárka konyakot!... Mi az? Miért olyan roszkedvű? Talán valami baja esett?

Kulakoff egy tányér heringet tolt a vendége elé és fanyalodottan válaszolta:

— Bizony nem sok örömmel telik az életben! Az üzlet pang... a legszükségesebb élelmiszerek borzasztóan megdrágultak... A fényűzési cikkekéről nem is akarok beszélni!... Például: mit gondol, mennyibe kerül egy font káviár? Ugy-e nem találja el? Hat és egy fél rubel!

— Ne mondja! Különben annál jobban izlik! Lássunk csak hozzá! Egy rubel áru esik minden kenyérdarabra... azután be vele a szájba! Így ni! Ez legyen a büntetése.

Kulakoff kezei az asztal alatt öklöbe szorultak és mialatt mosolyt erőltetett ajkaira, erőszakosan kínálgatta vendégét:

— Melegen ajánlom a heringet! Olyan pompás, hogy szinte elomlik a szájban.

— Elomlik? Persze, hogy elomlik a gyálázatos, de azután... A káviár azonban sohasem ártalmas, mert kitűnő, nemes eledel! Ezt jegyezze meg magának, kedves barátom!

Weiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel Weiszlovits Lajos.

álló vámterületre, mely kezdetben és átmenetileg nehéz napokat hozna a mezőgazdaságra, de idővel lehetővé tenne egy egységes, céltudatos magyar nemzeti gazdasági politikát.

A németországi választások intenek, hogy puskaporunkat szárazon tartsuk.

Politikai hírek.

A Ház ülése A három hétig tartó karácsonyi szünet után holnap ismét összeül a képviselőház, hogy folytassa a költségvetés tárgyalását. A vita az igazságügyi tárca felett indul meg s ezután következik a honvédelmi, majd a pénzügyi tárca és az appropriáció tárgyalása. Mindez két három hetet fog igénybe venni, újabb indemnitás kérésre azonban aligha lesz szükség. A Ház összeülését valószínűleg Székely igazságügyi miniszter is megkezdi azt az akcióját, hogy a fegyverszünet meghosszabbíttassék s a Ház váltakozva tárgyalja a véderőreformot és néhány időhöz kötött fontos javaslatot. Az ellenzék ez ellen semmi nehézséget nem tesz.

A lipótvárosi mandátum. A Közuti Vasút igazgatósága tegnapi ülésén Sándor Pál ideiglenes vezérigazgatóját a vállalat végleges vezérigazgatójává nevezte ki. Minthogy ez az állás a képviselőházzal összeférhetetlen, ezért Sándor Pál, aki három cikluson át képviselte a főváros ötödik választókerületét, legközelebb le fog mondani mandátumáról. Utódjái Lánosz Leó, a Kereskedelmi Bank elnöke és vezérigazgatóját emlegetik.

A második Dreadnought. Bécsi tudósítónk jelenti: A trieszti hajógyárban már majdnem teljesen készen áll a monarchia második óriáshajója. A tengerészeti vezetőség úgy intézkedett, hogy a második Dreadnoughtot március 20-án bocsássák vízre. Az első óriáshajó, a

Virilus Unitis, melyet már a múlt évben vízre bocsátottak, a nyáron már szolgálatképes állapotban lesz.

Biharmegye a mult hóban.

A közigazgatási bizottság ülése.

Biharmegye közigazgatási bizottsága tegnap tartotta meg január havi ülését. Az ülésen Miskolczy Ferenc dr főispán elnökölt. Az ülés megnyitása után a szokásos előadói jeletések következtek, melyek a közállapotokat kedvező színben tüntették fel. A jelentések közül az árvászéki jelentéssel külön cikkben foglalkozunk. A jelentések tudomásul vétele után Vasady Lajos tanfelügyelő jelentette, hogy Rednik Gábor és Mangra Vazul országgyűlési képviselők panaszt tettek Tevka Vazul tanító ellen. A tanító ugyanis a két képviselőt megsértette. A tanfelügyelő javasolja, hogy a tanító ellen rendeljék el a fegyelmi vizsgálatot.

A bizottság a javaslatot elfogadja.

A tanfelügyelői előterjesztés után ismét fegyelmi ügyet tárgyalt a bizottság Fráter Barnabás alispán bejelentette, hogy a belényesi főszolgabíró felfüggesztette Juhász Elemér drágánfalvai községi jegyzőt. A jegyző ugyanis azzal van vádolva, hogy jegyzőkönyveket hamisított. Egy esetben pedig, mikor dr Mórincz Ernő megyei főorvos a kolera elleni védekezés munkáinak foganatosításának ellenőrzése végett Drágánfalvára akart kimenni, Juhász azt izente a főorvosnak, hogy nincs ottan. A belényesi főszolgabíró a jegyzőt fizetése felének élvezete mellett függesztette fel állásától. A főszolgabírói intézkedést az alispán módosította oly formán, hogy a fizetés egy harmadát kapja a jegyző a vizsgálat tartama.

A közigazgatási bizottság az alispáni határozatot megváltoztatta és a főszolgabírót hagyta jóvá.

Miskolczy Ferenc dr főispán bejelenti, hogy a közigazgatási bizottság 1912. január 1-től újjáalakult és a bizottsági tagok soraiból Beöthy László kereskedelmi miniszterre történt kinevezetése folytán kilépett. Javasolja, hogy a bizottság jegyzőkönyvileg örökítse meg Beöthy László érdemeit. A javaslatot lelkesen fogadta el a bizottság.

Következtek az egyes albizottságok megalakítása.

A fegyelmi bizottság tagjaivá egyhangulag megválasztották Fetser Antal, Pally Lajos, Papp Miklós tagokat.

A gyámügyi felelőviteli bizottságba megválasztották: Markovits Károly, Pally Lajos, Papp János tagokat, míg a főispán kinevezési jogáról fogva Platthy Miklós, Fetser Antal és Nyisztor Alajos tagokat nevezte ki.

A börtönfelügyelő-bizottságba Telegdy Józsefet választották meg.

Az erdőrendészeti bizottságba Papp János, Markovits Károly, Fetser Antal választották meg.

A pótdó elleni felszólamlási bizottságba Markovits Károly, Papp Miklós, Szunyogh Szabolcs, Pally Lajos lettek megválasztva.

Az albizottságok megalakítása után az ülés déli fél 1 órakor véget ért.

A kamara teljes ülése.

A nagyvárad kerületi és iparkamara tegnap, szerdán délután tartotta teljes ülését, Huzella Gyula kir. kereskedelmi tanácsos, elnökölt.

Az elnöki jelentést, valamint az elnöki tanács jegyzőkönyveit, a titkári és pénztárnoki jelentést tudomásul vették.

A kereskedelmi miniszter a fogalmazói állás szervezése tárgyában új határozathozatalra utasította a kamarát. A régi tagoknak joguk van az állás szervezéséhez, ezt mint elvi jelentőségű kijelentést teszi a miniszter. Az elnöki tanács az állás szervezésére nézve fenntartja előbbi javaslatát.

Dr. Hoványi Géza szükségesnek tartja az új állás szervezését s ezért indítványozza azt.

Salamon Benedek elfogadja az állás szervezését, de most már végleg be lehetne a dolgot fejezni. Töltsék is be mindjárt a szervezendő állást.

Dr. Sarkadi Lajos örülne, ha most be lehetne fejezni az egészet. A szolgálati szabályzat 7. §-a ezt nem zárja ki, mert csak rendszert írja elő a pályázat kiírását. Dr. Oláh Béla már négy hónap óta dolgozik a kamarában; kiváló tehetségű s minden tekintetben megfelelő munkaerőt nyer benne a kamara. Ajánlja, hogy ha most betöltik az állást, őt válasszák meg.

A teljes ülés ezután egyhangulag kimondta a fogalmazói állás rendszeresítését s dr. Oláh Bélát szintén egyhangulag fogalmazóvá választották.

A kamara 1912. évi költségvetését a mult teljes ülés 1550 korona hiánnyal állapította meg, de azt a miniszter ily alakban nem hagyta jóvá.

Az elnöki tanács a hiány eltüntetése céljából a bevehető kamara illetékekre nem 10 százalékos, hanem csak 7 százalékos vett fel, mivel 20 évi gyakorlat szerint még 5 százalékos sem ér el a bevehető illeték összege.

A teljes ülés ilyen alapon 700 korona felesleggel megállapította és elfogadta a kamara költségvetését.

A szabadalmi leírások kitételére szolgáló olvasóterem és tudakozó iroda létesítése tárgyában küldött miniszteri leiratot tudomásul vették, mivel fedezet nincs ily intézmény felállítására s különben a kamara készséggel nyújt az érdeklődőknek felvilágosítást.

Partolja a teljes ülés a temesvári kamarának az állami s ónbányák bérbeadási terve ellen intézett fenntartást.

— Es mit szól ezekhez a pompás gombákhoz, mi? A németek nagyon szeretik...
— Igen, a németek! De mi, atyuskám, oroszok vagyunk... keményebb legények!... A konyak pompás... különösen így... kaviárral!

Kulakoff megvizsgálta a doboz tartalmát, visszafojtotta feltörő sóhaját és odanyújtotta vendégének a felvágottal megrakott tálat.

— Mért nem eszik ebből a felvágottból? Reményem, hogy nem feszélyeztetni magát?

— Ellenkezőleg... Ugy érzem magamat mintha otthon volnék!

— Kiálthatatlan vén majom! Odahaza bizonyosan nem zabálsz a drága kaviárt evőkanállal, — szerette volna Kulakoff mondani, de leküzdötte haragját és vidáman felkiáltott: — Itt hozzák már a jó süteményt... vajjal, tejtől!

— Es — kaviárral — egészítette ki a vendég, azután a doboz felé kacérkodva folytatta:

— Az ördögbe, mit csinál maga a kaviárral? En ide tolom... maga meg amoda tolja... észrevétlenül!

— Csakugyan! — mondta Kulakoff — bámulást szinlelve. — Széjj... mindjárt viszatolom...

Es odatolta vendégének a gombástálat.
— Hiszen ez gomba! — méltatlankodott a vendég.

— Bocsánat!... Hát ön mást kívánt?
— Persze... kérek még kaviárt a tésztahoz!

— Uristen! — nyögte Kulakoff, miközben szikrázó szemekkel mérte végig falánk vendégét.

— Mi az?

— Semmi, éppen semmi! Tessék csak enni!
— Eszem is!
Kulakoff fogai vacogtak, mintha láz gyötörné.

— Tessék csak enni... minél többet!... hiszen még olyan kevés kaviárt evett... tessék többet... még többet!...

— Köszönöm! Azután leöblintem konyakkal! Pompás italocska!

— Pompás italocska! — ismételte gunyosan Kulakoff... Tessék... igyék még néhány pohárral! Hát pezsgőt és ananászt nem parancsol?

— Csak lassacskán barátom... nem kell elsietni a dolgot... Hagyjunk helyet a pezsgőnek és ananásznak is... Egyelőre megelégszem a kaviárral és konyakkal... ámbár úgy látom, már nem igen van belőle...

— Csak egyen! — ordította rá Kulakoff szikrázó, örületes tekintettel. — Talán nem elég nagy az evőkanál?... Kérem, mindjárt hozatok egy nagy leveses kanalat!... Ne zsenirozza magát... egyen, amennyi belefér! Pezsgő is lesz, ha parancsolja!... Sőt, ha tetszik, a prémes-bundámat, a mellényemet is odaadom! Vigye a székeket, az asztalt, a tükröket is! Kell pénz? Itt van a tárcám és ha ez is kevés, ráadásul még engemet is elfogyaszthat... szöröstitől bőristől!... Csak egyen... ne szégyelje magát... tegyen úgy, mintha csak otthon volna!... Ha — ha — ha!...

Es hiszterikus, görcsös zokogással a dívánra roskadt.

A vendég tágranyit szemekkel, rómúlten tekintett az őrjöngő Kulakoffra és keze — melyben az utolsó kanál kaviárt tartotta — megdermedt a levegőben...

A. Avertsenko.

Salamon Benedek beltag indítványát, hogy a telefonkönyv pontosabb, célszerűbb összeállítására, idejében való kiadása iránt feliratot intézzen a kamara a miniszterhez, elfogadta a teljes ülést.

Tátray Sándor beltag hivatkozva évekké elzött tett indítványára, hogy a nagyvárad vasut állomáson a teheráru rakodáshoz egy emelő darut állítson fel a máv. igazgatósága. Mivel a miniszter a kamara feliratára ígéretet tett, de a daru még ma sincs felállítva, indítványozza, hogy újból intézzen felterjesztést a kamara az emelő daru felállításáért a kereskedelmi miniszterhez.

Dr. Sarkadi Lajos helyesli az indítványt, azonban azon véleményben van, hogy eddig azért nem történt meg a kérelem teljesítése, mert a nagyvárad vasut állomás kibővítés alatt áll s az emelődarut az új felvételi épületnél akarják berendezni. A feliratban az állomás kibővítését is kérje a kamara.

Ilyen értelemben fogadták el Tátray Sándor indítványát.

Brüder Jenő kérdést intéz, hogy a kereskedelmi alkalmazottak jutalmazásának kérdése miért hever éveket a miniszteriumban?

Titkár felvilágosítja felszólalót, hogy 1910-ben s 1911-ben is több kereskedelmi alkalmazottat tüntetett ki jutalommal a miniszter s alig 10 napja osztotta ki a kamara elnöke két megjutalmazottnak a miniszter által küldött elismerő oklevelet és pénzjutalmat.

Ezzel a teljes ülést véget ért.

Konfliktus egy esküvő miatt. Prágából jelentik: Az itt megjelenő Unió felhívó cikkben foglalkozik a német nagykövet leányának esküvőjével. A cikk szerint az esküvőn sem Aerenthál, sem az osztrák kormány, sem a többi követek nem jelentek meg. Ebből arra következtettek, hogy a nagykövetet elejtették. E hír maguk az érintett miniszterek és követek cáfolták meg.

FLEGMAN

új áruházát
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. é. közönséget tisztelettel meghívja.

Legujabb báli cipők

valódi orosz és amerikai

kalucsnik

legolcsóbban

REICHARD-áruháza

cégnél Rákóczi-ut kaphatók.

Telefon szám 207.

Az ujjászervezett árvaszék munkája

A Biharvármegye közigazgatási bizottságának tegnapi ülésein igen érdekes tárgyak voltak Verner Kálmán árvaszéki elnök jelentése, melyben Biharvármegye árvaszékének múlt évi működéséről számolt be.

Verner Kálmán végigjárta a vármegyét és nem a régi rendszer szerint tartotta meg vizsgálatait. Minden községet megvizsgált az elnök. Es ezalatt a vizsgálat alatt arról győződött meg, hogy a községek legnagyobb részében a gyámügyi dolgok intézése hihetetlen módon el van hanyagolva. Az elnök ekkor végezte munkája nehezebb felét. Az előjáróságoknál újra teremtette a gyámügyi kezelést. Elrendelte, hogy a kiskorúakat mihelyest árvákká lesznek, azonnal jelentsek be az árvaszékhez, de viszont, ha bármi módon megszűnnének azok lenni, azonnal jelentsek ezt is, hogy törölhető legyenek és a jogosultak megkaphassák örökségeiket.

Ennek az intézkedésnek meg lett a maga eredménye, mert már a múlt évben 5958 kiskorút töröltek a nyilvántartásból, tehát 4731 el többet, mint az előző évben. Ebből 1078 kiskorú ment férjhez, 1261 meghalt, 194 törvényesített és 96 örökbe fogadtatott. Főlölegesen volt tehát nyilvántartva 3329 kiskorú, akik az elnök intézkedései nélkül még talán 40 év múlva is kiskorúak lettek volna.

Az árvaszéki elnöknek volt még egy másik igen fontos ténykedése is, melynek érdekében az egész vármegyében mozgalmat indított és ez a törvénytelen gyermekek törvényesítése és a kiskorúak örökbefogadása. Az árvaszéknek ez a ténykedése tulajdonképpen a legszebb feladat, amit a társadalom csak megkívánhat tőle.

Hogy mily nagy volt az árvaszék ügyforgalma, arról legjobban tanuskodik a következő statisztika:

Beérkezett az árvaszékhez 75364 ügydarab, melyet 17 előadó dolgozott fel. Az irdai személyzet leírt 44571 darabot. Vidékre postán elküldtek 48535 dbot, míg helyben kézbesítettek 5108 darabot.

A fentiek előterjesztése után a fiatalok büntetési ügyeit ismertette az elnök. Ezzel az ügygyel mi már részletesen foglalkoztunk. Majd rátért az elnök a tisztviselői létszámra, mely nincs arányban az óriási munkahalmazzal. Javasolja, hogy az árvaszéknel még egy fogalmazói és két gyakornoki állást rendszeresítsenek.

Végül bejelentette, hogy a községek felülvizsgálata alkalmával 2500 korona költségei voltak. Ezzel a költséggel szemben a törvényhatóság a folyó évre már csak 1600 koronát állapított meg. 1600 koronából nem fogja tudni a vizsgálatot teljesíteni.

A nagyszabású jelentés előterjesztése után Miskolczy Ferenc dr. főispán javasolja, hogy a közigazgatási bizottság mondjon elismerést Verner Kálmánnak a kifejtett munkálkodásáért, melylyel újjá teremtette az árvaszéket. A bizottság a jelentést örvendetes tudomásul veszi és elismerését nyilvánítja Verner árvaszéki elnöknek.

UJDONSÁGOK.

* **A mai városi közgyűlés.** Elénk és bizonyára létegetett közgyűlése lesz ma Nagyvárad városának. Felsőszáznál több ügy kerül tárgyalásra s ezek között a város költségvetése, amely maga elég anyagot ad több napra terjedő tanácskozásra. Mindkét párt tegnap értekezletet tartott. A költségvetést a munkapárt városatyák az eddigi 2 százalékos csatornázási adóval fogadják el, míg a függetlenségi városatyák az eddigi 2 százalékos törlesztést is erősen szorítják. A rendőrség szaporításának kérdését a függetlenségek megszavazzák, a munkapárt azonban nyiltkérdésnek hagyta, tekintettel a közeli államosításra. Az államsegély telemelésére nézve mindkét párt a felirat mellett foglalt állást. A keresk. kamara 3000 korona segélyének törlesztését a függetlenségek pártolják, a munkapárt nyilt kérdésnek hagyta. Réz Mihály felügyelő igazgatónak a fizetését, a tanács által javasolt 500 koronával szemben 665 koronával emeli a munkapárt, hogy egyenlő legyen a polgári fiúiskola igazgatójának a fizetésével. — A közgyűlés elején a közigazgatási bizottságban megüresedett öt helyet, továbbá a többi bizottságokban megüresedett helyeket töltik be. A közgyűlés több napig fog eltartani.

* **A káptalan méltányos ajánlata.** A csillagvárosi iskola elhelyezésének kérdését most úgy szándékozik Nagyvárad városa megoldani, hogy közvetlen a városrész mellett, a Kommandáns-réten vásárol a l. sz. káptalantól telket. Dr. Belopotocsky Kálmán v. b. t. t., nagyprépost, a káptalan nevében most értesítette Nagyvárad városát, hogy a Kommandáns-réten hajlandó a káptalan megfelelő területet eladni a városnak. A terület négyeszdögölét magánosoknak 14 koronáért adta a káptalan, tekintve azonban, hogy a város kulturális célra, iskolaépítésére kéri a területet, hajlandók négyeszdögöl-nként 10 koronáért átadni. Így 4016 koronával jut Nagyvárad városa a területhez s meg lesz oldva a csillagvárosi iskola kérdése, anélkül, hogy telekspekulánsok részére tetemes hasznot fizetne a város.

* **Előadás a gyorsírásról.** A Nagyvárad Gyorsíró Egyesület felkérésére folyó hó 14-én vasárnap délelőtt 11 órakor a városháza közgyűlési termében Salamon Ernő közs. polg. isk. tanár, az egyesület titkárja előadást tart *»a gyorsírás, mint a jövő írása«* címmel. Az előadásnak az a célja, hogy a közönség figyelmét felhívja erre a praktikus tudományágra. Szívesen lát tehát az egyesület minden érdeklődőt az előadásra, amelyen a megnyitó beszédet dr. Adorján Emil, az egyesület elnöke fogja mondani.

* **A munkáskertek létesítése.** Nagyvárad város tanácsa átirat Debrecen városához, hogy miként létesítette az ottani munkáskerteket. A válasz már megérkezett. E szerint Debrecen városa 5000 koronát adott erre a célra, 5 százalékos kamattal, 3 évre pedig évenként 1000—1000 korona segélyt folyósított erre a célra. A szükséges földterület bárbe adta a város.

**A legszebb
estélyi és báli cipők**

**MOSKOVITS FARKAS és Társa r.t.
Bémertéri-üzletében kaphatók
Telefon 687. Telefon 687.**

* **Az irnoki állások szaporítása.** Nagyvárad városánál 70—80 napidijossal szemben 7 irnoki állás van s így azután a legtöbb helyen napidijasok végeznek olyan teendőket, amelyeket felesküdt irnokoknak kellene végezni. Ennek a tarthatatlan állapotnak a hátrányát *Hlatky* Endre főispán is többször hangsúlyozta. Van a tanács előtt is olyan kérvény hogy az irnokok számát hattal szaporítsa a város, de a tanács elzárkózik ez elől; pedig a kérdés nem várhat sokáig s a városnak meg kell hozni az áldozatot éppen a közigatás helyes menete érdekében.

* **Lómészárszék Nagyváradon.** A lómészárszék ügyével foglalkozott tegnap a város tanácsa s elhatározta, hogy javasolja Nagyvárad városának, miszerint a lómészárszékre 6 évre *Stolcz* Henriknek adja meg a kizárólagossági jogot, azon kikötéssel, hogy ha félévig nem gyakorolja a kimerést, elveszti a kizárólagossági jogot s az árakat időszakonként jóváhagyás végett be kell terjesztenie az I. foku iparhatóság-hoz. Mivel ez az ügy már csak a február havi közgyűlés elé kerülhet, a főkapitány ideiglenesen, a közgyűlés határozatától függőleg megadhatja az engedélyt a lómészárszék megnyitására.

* **A Körözkaszárnya sorsa.** Biharvámegye tudvalevőleg felmondta a katonai parancsnokságnak a Körözs huszárlaktanya bérletét s a jókora területet elakarja adni. Nagyvárad város azt vitatja, hogy az ott levő huszárpótkeret elhelyezéséről továbbra is a vármegyének kell gondoskodni, mert Nagyvárad városa a kaszárnyák építése által felszabadította a vármegye községeit a katonatartás terhei alól. A város különben 90000 koronát megígért az ócska, rozoga laktanyáért, s éppen ezért a vármegye az árlejtésen beadott ajánlatokat félreterítette. Biharvámegye alispánja átiratot intézett a városhoz, amelyben fejtegeti, hogy nem köteles a vármegye a katonaság elhelyezéséről gondoskodni, mert idegen területen nem szállásolhat el katonát, s a laktanya különben is bérbe volt adva és eddig sem tartozott a megye az elszállásolással. Az alispán azonban nem zárkózik el a kérdés tisztázása elől s éppen ezért javasolja, hogy az állomásparancsnokság, a megye és a város közös értekezletet tartsanak. A laktanya felmondási határidejét 1912. augusztus 1-ig meghosszabbította az alispán, hogy addig tisztáshassák a dolgot.

* **A fazekas iparosok panasza.** Az összes igarágak között a legmostohább helyzetben a fazekasok vannak. Akik ezt a pusztuló iparágat folytatják, a legnagyobb nyomorúságban tengődnek. *Varga* György és társai nagyvárad fazekas iparosok megindító panaszos kérvényben fejtik ki nyomorúságos helyzetüket, nem képesek családjukkal megélni, mert a gyári készítményekkel elárasztják a közönséget. Azt kérik a várostól, hogy az idegen szak iparosok áruit és a helybeli iparosok idegen áruit tiltsa ki a város a helyi piacról, vagy ha ez nem lehet, ezek részére jelöljön ki a tanács más áruló helyet részükre, nem ahol ők árulnak.

* **Iparostanulók felvétele az Inasotthonba.** Az Országos Gyermekvédő Liga nagyvárad i parostanulók otthona teljes eltartásra a felszabadulás következtében megüresedett 1 teljes fizetéses 40 koronás és 3 kedvezményes 30, 20 és 10 koronás helyre összesen 4 tanulót vesz fel. Levélbeli megkeresésekre az intézet igazgatósága (*Szitarovszky*-u. 15. sz.) szolgálat felvilágosítással.

* **Ki a megkárosított?** Pár nappal ezelőtt megtört, hogy a rendőrség *Kutron* Gyula és *Goldberger* József fiatalok bűnösö-

ket több rendbeli lopás miatt bűnvádi eljárás alá vonta. Nevezettek kihallgatásuk során beismerték, hogy folyó hó 2-án délelőtt a baromfi-piacon egy fekete ruhás és kalapos úri nőnek ridiküljét kinyitották s abból 1 darab 100 koronást, 1 darab 50 koronás bankjegyet s három darab 1 koronást és 35 fillér aprópénzt kiloptak. Míthogy a rendőrkapitányi hivatalnál a fentirt időben lopás miatt a káros feljelentést nem tett, ezúton hívja fel a rendőrhatalóságot, hogy saját érdekében jelentkezzen a rendőrség I. emelet 15. számú szobájában. A pénz egy részét tetteseknél a rendőrség meg is találta.

* **A margita—ottományi vasut.** A margitai közönségnek régi óhaja máj, hogy *Ottomány* és *Margita* között vasuti összeköttetés létesüljön. Hosszu fontolgatás után végre az ügy most a közigazgatási bejárás stádiumáig jutott. A miniszter tegnap tudatta a vármegyével, hogy az új vasut bejárását február 13-ára tűzte ki és a bejárás vezetésével *Osster* Gyula műszaki tanácsost bízta meg.

* **A Rhédey-kert rendezése.** A városi mérnöki hivatal felhívta a város tanácsa, hogy a Rhédey-kerti vendéglő és környékének rendezése ügyében tegyen javaslatot. *Altnóder* Endre főmérnök helyettes most bejelentette a városnak, hogy az erre vonatkozó tervezetet elkészítették, az oda vezető ut aszfaltozva lenne e szerint. Az egész előmunkálattal a februári közgyűlésig elkészülnek, hogy akkor tárgyalhatja a törvényhatóság a kérdést.

* **A jégvermek megtöltése.** A hidegebb idők beálltával az alispán tegnap általános rendeletet adott ki minden főszoiga bírónak, hogy a községi jégvermeket minél előbb töltsék meg jéggel. A rendelet alapján meg is kezdtek a jégfordást, azonban csak nagyon kevésre haladtak, mert még olyan jég amit verembe lehetne hordani, csak nagyon kevés helyen van és ha a tél tovább is így tart, akkor bizony a legtöbb jégverem községi dutyi lehet a nyáron.

* **Megszűnt járvány.** A központi főszolgabíró tegnap jelentette az alispánnak, hogy *Mezőtelegden* megszűnt a vörheny járvány. A főszolgabíró ennek alapján kéri a bezárt iskolák megnyitását.

* **Felhívás.** A rendőrkapitányi hivatal felhívja a bornyilvántartásra kötelezetteket, hogy a börtörvény rendelkezéseit tartalmazó s ki-függeszteni kötelezett nyomtatványok átvétele végett a rendőrség földszint 9. sz. szobájában *Horváth* Géza t. alkaptányánál jelentkezzenek.

* **A nagyszalontai sertésvész megszűnt.** Pár héttel ezelőtt Nagyszalontán és a környékén fellépett a sertésvész, mi miatt az egész környéket zár alá helyezték. Tegnap Nagyszalonta lakossága azzal a kérelemmel járult az alispánhoz, hogy oldja fel a közönséget a zár alól, mert ha a zárlat tovább tart, úgy a sertésstartó gazdák tönkre mennek. Különben is Nagyszalonta már vérszentes, csupán egy-két külső tanyán van még vész.

* **Találtak egy tyukot.** Igazolt tulajdonos átveheti a rendőrség I. em. 2. sz. szobájában.

* **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembernél, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat lélevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. *Sauer*-féle fegyverek eredeti gyári áruban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak *LADÁNYI JÓZSEF* puskaművesnél kaphatók eredeti áruban. M. kir. löporáruda. Telefon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

* **Nagy cukorka nagyvásár** Aszódinál **Kossuth-utca.** Szaloncukrok, figurák, csil-lárok, díszek, ezer és ezer-féle édességek karácsony-fára nagyban és kicsinyben kaphatók lesznek. Nagy-vár, Sas-palota. **Telefon 635.** és **Cukorka királynál** Kert-utca országos hírű karácsonyi cu-korka vásár egyedül csak Aszódinál.

* **Szép** imakönyvek, ifjúsági iratok, mesés könyvek, képeskönyvek, levélpapírok nagy választék-ban érkeztek **Benkő Arthur** könyv- és papírke-reskedésének. *Pallay* Lexikon teljes 18 kötetben olcsón Rákóczi-ut 54. szám. TELEFON 870.

* Tisztelettel értesitem Nagyvárad város és Biharvámegye nagyérdemű közönségét, hogy az **1792-ik évben alapított**

ékszer-, arany- és ezüstmű
üzletemet f. év január havában

teljesen **ujjonnan berendezve** s a legkényesebb igényeknek megfelelő áruval felszerelve

nyitom meg a Bémer-téren

ujjonnan épülő özv. **Kolosváry** Sándorné házában. — Jutányos árak, szolid kiszolgálás, óriási választék. — Kérve a nagyérdemű közönség nagybecsű pártfogását. — Tisztelettel:

Kolosváry Sándor,

ékszerész, arany- és ezüstműves.
Ideiglenes helyiség Rákóczi-ut 5. Veiszlovits-ház, az Orsolya zárdá templomával szemben.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközi
törlesztéses és jel-
zálog kölcsönök,

Financirozza **HÁZAK VÉTELÉT** és **ELADÁSÁT**
és azokra, mint minden más ingat-laura a legmagasabb értékbecslés szerint **GYORSAN OLCSON KÖLCSÖNT** folyósított.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Csütörtök: Egy szegény fiú története.
Péntek: Trobadur.
Sombat: Kis gróf.
Vasárnap délután: Erdészleány; este: Rossz pénz nem vész el. (E'őször.)

Görög Olga a Bőregérben. Ma este érdekes vendégtelépés lesz a színházban. *Görög Olga*, a pécsi színház széphangu énekes művésznője mutatkozik be szerződötési célból. A vendég primadonna ma este a „Bőregér” *Rosalindját* játssza. Holnap este a *Cigányszerelme*ben játssza a fő női szerepet, *Zórikát*. A két vendégjáték sorsától függ az, hogy *Görög Olga* lesz-e a *Sziglgeti színház* új kollaratur primadonnája. A dubet elé így általános érdek ödés-el néz.

A vasárnapi bemutató. A színház egész személyzetet foglalkoztatja a vasárnapi bemutató előkészítésén. *Liptai Imre* pompás parasztjátéka, a „*Rosz pénz nem vész el*” előle láthatólag nagy ikert fog aratni a nagyvárad szinpadon is. Kedves meséj, túrlümetezett igazi magyaros alakjai, derűs jelenetei biztosítják az őszinte szívet, amely kísérni fogja a darabot és állandó műsoron maradását igéri.

Felhívás a bérlőkhöz. A bérleti idény első része lejárván, a színház igazgatósága felkéri a t. bérlőket, hogy a bérleti összeg második részét sürgősen befizetni sziveskedjenek.

Vas és rézbutor

gyári rakitári

Székrenyő 3 matracca 20 korona
Sodronybetét 10 korona
Rézkarniss 4 korona
Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf
vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

MULATSÁG.

Katholikus bál Budapesten.

A Katholikus bál iránt a társadalom körében megnyilatkozó nagy érdeklődés már előre biztosítja azt a sikert, mely az eddigieket is főülmulóan fogja kísélni az idei farsang e nagyszabású elite bálját. József főherceg, aki ő Felsége a király személyét is képviselni fogja, Augusztina főhercegasszonnyal pontban fél 10 órakor érkezik. A magas vendégeket a bejárásnál a bál elnöksége fogadja, azután pedig pálcis urak sorfala kíséri fel a terembe. A rendezőség a megjelenő hölgyek számára diszes kivitelű izléses táncrendről gondoskodik, melyből nagyobbított alakban egyet a bál legfelső védőjének a királynak, egyet pedig a bálon megjelenő Augusztina főhercegasszony fővédőnek nyújtanak át. A bizottság 11-éig a Ferenciek-tere 7. sz. III. lépcső I. 8. sz. alatt (telefon: 101—58.) levő irodában naponként 6—7 ig, 12 én és 13-án pedig a Hungaria szállóban délelőtt 10 től este 7 ig tart hivatalos órát. A bálon Radics Béla zenekara játszik.

EGYESÜLETEK.

A Katholikus Kör ülése. A Nagyváradai Katholikus Kör választmánya tegnap tartotta az új évben első ülését, melyen dr. Karácsonyi János elnökölts jelen voltak Fetser Antal, dr. Vučkics Gyula, Dus László, Vattay József, dr. Némethy Gyula, Schuch Károly, Balázsovich Rezső, Csobánczy Lajos, Oláry Gyula, Bodnár János, dr. Imrik Gusztáv, Karger Sándor, Sürger Bertalan. A választmány üdvözölte a kör egyházi alelnökét annak kitüntetése alkalmából s a folyó ügyek elintézése után új tagokul felvette: Semetka Odon 16-gimnáziumi igazgatót, Gellért László jószágkormányzót, Boglucz László törvénytudó jegyzőt és Pofók György állatorvost.

Jogászok nagygyűlése. A kir. kath. Jogakadémia Ovasóköré ma déli 12 órakor nagygyűlést tart, melyen az Irodalmi est Bizottsága betérjeszti a küszöbön álló nagyszabású Jogász-est végleges drogramját.

Kitüntetett plébános. Richter Jenő tenkei plébánost a Kath. Ovasókör diszelnökének, a »Társaskör« nevű uri kaszinó pedig választmányi tagjának választotta.

TÁVIRATOK.

A jövő politikája.

Budapest, jan. 10.

(Saj. tud.) A kormánynak február 1-ig indenitása van. A véderő letárgyalására vonatkozólag még nincs megállapodás. Hogy a költségvetési tárgyalások után rendszeresen fogják tárgyalni a javaslatot, még nincs eldöntve. Legtözelebb újabb tárgyalások lesznek valamilyen béke megteremtése irányában. A javaslatot a Justh-párt obstrukcióval fogja akadályozni, melyhez a Ko-suth-pártot is meg akarja nyerni.

Az Equitable égése.

New-York, jan. 10.

(Saját tudósítónktól.) New-York még soha sem élt meg katasztrófát, amely az üzleti életre oly rettenetes visszahatással lett volna, mint az Equitable életbiztosító társaság óriási palotájának tegnapi égése. A börtanács komolyan foglalkozott azzal, hogy a börtét bezárja. Az üzleti forgalom teljesen megakadt. Három bank, mind a három a legnagyobbak közül való, amelyeknek irodái az Equitable palotájának szomszédságában vannak, egész nap zárva voltak, mert a rendőrség által vont kordonon belül vannak. Más bankok azért voltak kénytelenek irodájukat bezárni, mert üzletkötésről egyáltalában szó sem lehetett és mert a szükséges értékek az Equitable palotájának acélkamráiban vannak elhelyezve. A szemben levő Clering House, csak a legnagyobb nehézségekkel tudta üzleteinek egy csekély részét lebonyolítani. A veszteség nagyságát még nem tudták megállapítani, de azt már tudják, hogy az acélkamrákban körülbelül ezerötszáz millió korona összegű értékek voltak elhelyezve.

Budapest, jan. 10.

(Saját tudósítónktól.) Három hónappal ezelőtt Grácból megszökött Schvarcz Sámuel európai bankszédelgő. A szédelgőt Berlinben elfogták és el is ítelték. A szökés után Schvarczot az egész Európában körözték. A vakmerő szélhámos Budapestre jutott és az itt berendezett fényes lakásán tartózkodott míg több bűntársa segítségével külföldre menekült.

A New-Yorki katasztrófa.

London, január 10.

(Saját tudósítónktól.) A New-Yorkból érkező jelentések szerint két ember halt meg, kettő megsebesült és kettő eltűnt az Equitable palota égésénél. A kár ötvenmillió dollárra tehető. A társaság fő termei épségben maradtak. Megmentettek 2000 millió dollár értékű értékpapírt.

A Sinai félsziget megszállása.

Konstantinápoly, jan. 10.

Angolország az egyiptomi angol csapatokkal megszállta a Sinai félszigetet. A török kormány most proklamációt bocsátott ki, melyben tiltakozik a megszállás ellen.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 38

— Az Istenért, Constance, mily elveki! Hiszen így senki sem gondolkodik a mai világban és én nem is hiszem, hogy ezt az én leányom komolyan vegye.

— Pedig elhíheted, anyám! Azt mondom senki sem gondolkodik úgy, mint én? Ott van a te sokat magasztalt Bruchland báród; meg vagyok győződve hogy ő hasonló véleményben van és még ezenfelül ama féktelen szándékot táplálja, hogy roppant vagyonát a szegény kis Halden lábaihoz tegye.

— Bruchland báró? Most jutottunk célhoz. Epen ez ama pártie, melyet számodra óhajtok.

— Szegény anyám! de ő nem óhajt engem.

— Mert el van vakitva, ez a ravasz teremtés még mindig hálójában tartja őt. De most halld, mit tettem, hogy e háló szálait szétszakítsam.

— Te? anyám! — kérdé nagyon ijedten Constance.

Oh azt hiszem, nem úgy van; azt hiszem, csak azért beszélsz így, hogy Bruchlandot szabadnak higgyem.

— Constance! — kiáltott az anya haragosan — azt gondold, csak azért ülök itt ilyen késő éjjel, hogy meséljek neked.

Jobban kellene ismerned engem... 'Látad, mikor Rechteren grófnéval beszéltem. Tudatom veled beszélgetésünk tartalmát s mindazt, ami engem erre indított.

A grófné közölte leányával Helén multja után való kutatásait, ezek eredményét és azt, mi módon használta föl ezeket.

Szóltanul hallgatta Constance az elbeszélést.

Csak kevés ideig beszélt még a grófné, midőn leánya fejét lehajtá és atcát kezeibe rejté.

Minél tovább beszélt az anya, annál mélyebben hajlott meg a leány büszke feje, annál inkább lecsüggeszté nemes homlokát, annál aggyalósbabban igyekezett szűzi arcának szégyenpirját még az éj szemei elől is eltakarni.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Uj iparvasut Bihar megyében. A vármegye területén lévő iparvasutak száma a közel jövőben ismét szaporodni fog egygyel. Az új iparvasut Biharpüspöki állomásától fog húzódni Venterrogozig. A vasutra az engedélyt Ritter Ignác vállalkozó kapta meg. A vasut bejárást a miniszter január 28-ára tűzte ki.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapestben

A gabonatörszén tegnap változatlan volt az irányzat.

Határidők zárlata:

Apr. lisi buza (1912)	— —	11:72
Májusi buza	— —	11:58
Októberi buza	— —	10:89
Áprilisi rozs	— —	10:20
Októberi rozs	— —	10:—
Áprilisi zab	— —	9:67
Októberi zab	— —	8:37
Májusi tengeri (1912)	— —	8:57
Juliusi tengeri	— —	8:57

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCKICS GYULA

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala.

133—1912. sz.

HIRDETMÉNY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság ezennel közhírré teszi, hogy Grünbaum Vilmos által felállítani szándékolt villanyerőre berendezett asztalos telep telepengedélyezése tárgyában f. évi január hó 16-ik napjának délelőtti 10 órájára a Körös-utca 17. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelemzetéssel értesítettek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1912. január 4.

Gerő,
rendőrfőkapitány.

A Nagyszebeni Általános Takarékpénztár

Előnyös amortizációs kölcsönöket nyújt és konvertál házakra, földekre és építkezési célokra, előzetes költség nélkül. Készséggel szolgál felvilágosítással:

Breitenstein Frigyes,
Nagyvárad, Keskeny-utca 13. sz.
Telefon: 1054.

Telefon 1153. Inte rurbán Telefon 1153.

Hölgyek figyelmébe !!!

Igen kedvelt

Zsigmond-fűző

remek, kipróbált és kedvelt jó szabású egyenes Reform és csipő-fűző a hasat minden nyomás nélkül fűzi és a testnek remek formát kölcsönöz, a gyomrot szabadon hagyja. Kizárólag egyedül csak

Izsák Lidianál

rendelhető meg. — Becses párfogását továbbra is kérve, teljes tisztelettel

Izsák Lidia

A Szigligeti-színház m. üvésznőinek egyedüli fűzőszállítója.
Nagyvárad, Nagy Sándor-utca 1.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

TATRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Etvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharvármegye legnagyobb gépjavitó
műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

A Biharmegyei Gazdák Áru- és Hitelintézete r-t. sertéshizlaló telepén

kövér sertések
naponként reggel 6 órától, d. u. 6 óráig egyenként is a napi áron kaphatók.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.
1 > francia szárvíz	25 >
1 > száj szagtalanító	50 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >
1 > Thymol	20 >
1 > Stomatín	20 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	50 >
1 drb Odontin betét	80 >
1 üveg Pixavon	98 >
1 üveg Bay Rum	85 >
1 > Vera Violette brillantín	80 >
1 > francia brillantín	15. 22. 35 >
1 > folyékony brillantín	50 >
1 > valódi dió olaj	15 >
1 > > kivonat	75 >
1 drb bajuszkötő	15. 20 85 >

1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.
1 tégely Margit crém	40 >
1 > Diana crém	65 >
1 drb Diana szappan	65 >
1 drb Lechner puder	88 >
1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >
1 üveg amerikai petrol	50 >
1 > Enke hajszesz hajhullás ellen	1 frt — >
1 fekete champos	12 >
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >
3 drb francia ibolya szappan	50 >
1 > Kleinauser ibolya gycerin szappan	28 >
1 > Speick szappan	28 >
1 > Windsor szappan	38 >
1 tubus balodermia	28 >
1 > balodermia kézfinomító	20 >
1 üvegtégely tejcrém	20 >

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 Gillette utánzatú borotva készülő	1 > 50 >
1 valódi serté hajkefe	70 >
1 dublé bajuszkéfe	20 >
1 valódi serté ruhakefe	45 >
1 körömkéfe	05 >
1 surolókefe óriási	20 >
1 surolókefe kisebb	10 >
12 drb Royal angol cipő crém	96 >
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 mtr vörös gumicső	60 >
Egynegyed Kó Brunz watta	85 >

305

Gummi ágylepedő 6 fele minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellensége, ha személyesen meg nem győződik az árakról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!

TARSOLY és RISZTÓ különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóci-ut. Minden vasárnap kirakat kiállítás.

Meghívás.

A »Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság«

IX. évi rendes közgyűlését

f. évi január hó 21-én, délelőtt 11 órakor saját üzleti helyiségében fogja megtartani, melyre a t. részvényeseket ezenel tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóságnak az 1911. évi zárszámadások és a mérleg feletti jelentésére vonatkozó határozathozatal, nemkülönben a tiszta jövedelem felosztása és az osztalék megállapítása feletti intézkedés.

2. A felmentvény megadása az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére

3. Felügyelő-bizottság választása.

4. Igazgatósági tanácsosok választása.

5. Az igazgatóságnak a részvénytőke felemelésére vonatkozó indítványa feletti határozathozatal és ennek kapcsán az alapszabályok 3. §-ának módosítása.

6. Esetleges indítványok.

Nagyvárad, 1912. január 9.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik részvényeit a közgyűlést megelőző nap délig, ünnep vagy vasárnap esetén az ezt megelőző napon déli 12 óráig a társaság pénztárába vagy más, a társaság igazgatósága által a hirdetményben megjelölt pénzügyintézetnél letenni, hol az őt illető szavazat számát előtűntető és belépő jegyül is szolgáló tértívénnyel láttatik el, ugyanez áll a meghatalmazottakra.

A Nagyvárad Hítelbank részvénytársaság zárszámadása az 1911-ik évről.

TARTOZIK

Mérleg számla.

KÖVETEL

VAGYON				TEHER			
	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.
Pénzkészlet			49067	26	Részvénytőke		1200000
Váltók			5669499	04	Tartalékalap		62000
Jelzálog kölcsönök					Ez idei hozzájárulással 82000 korona		
kamatozó kölcsönök	109517	60			Betétek:		
törlesztéses (záloglevél) kölcsönök	806156	22	915673	82	könyvecskékre	2590208	89
Előleg értékpapírokra			21793	—	Jung Ferenc jótékony alap		184 75
Adósok folyószámlán fedezett mellett			1400395	50	folyó számlán	336905	86
Értékpapírok, függő kamatok és szelvények			488788	99	Hitelezők		870669 43
Felszerelések			8500	—	Visszleszámítás		2647382 07
					Átruházott jelzálog kölcsönök a Magy. Tkpztak Közp. Jelz. bankjára		682479 39
					Fel nem vett osztalék		384 —
					Átmeneti kamatok egyenlege		34117 —
					Nyereség áthozat 1910. évről	3396	01
					Ez idei tiszta nyereség	125990	21
			8553717	61			129386 22
							8553717 61

TARTOZIK

Nyereség- és veszteség-számla.

KÖVETEL

VESZTESÉG				NYERESÉG			
	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.
Üzleti költségek és napibiztosi díjak			15117	79	Nyereség áthozat 1910. évről		3396 01
Tiszti fizetések és ügyészi díj			21129	79	Kamat jövedelmek		482305 01
Kamatok:					Jutalékok és egyéb jövedelmek		17761 79
betétek, visszleszámítás és átruházott jelz. kölcs. után			303016	73	Leirt követelésekből befolyt		318 24
Adók és illetékek			27625	16			
Leírások			7505	36			
Nyereség áthozat 1910. évről	3396	01					
Ezidei tiszta nyereség	125990	21	129386	22			
			503781	05			503781 05

Nagyvárad, 1911. december hó 31-én.

Grósz Ignác

főkönyvvezető.

Papanek Bódog

pénztárnok.

IGAZGATÓSÁG:

Sulyok István elnök.

FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Lukács Ödön elnök.

Boros Jenő
Füredi László
Leitner Márton
Lichtmann Menyhért

Moskovits Miksa
Dr. Munk Béla
Dr. Perczel Adolf
Perlesz József
Politzer Géza Budapest
Schönfeld Lajos
Schwarcz Gyula Gyapoly

Schönberg Ármin társelnök.

Grósz Géza
Kesztyüs János

Spitzer Béla
Vadász Aurél

Balog Vilmos vezérigazgató.

Varga Pál

Meghívó.

A „Magyar Bank Részvénytársaság“ 1912. évi január hó 18-án d. u. 5 órakor tartja Nagyváradon, az intézet tanácstermében

V. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. részvényeseket tisztelettel meghívják.

Nagyvárad, 1912. január hó 6-án.

Az igazgatóság.

Napirend:

1. Az igazgatóság jelentése az ötödik üzletévről.

2. Az 1911 december hó 31-iki zárszámadások, valamint a nyereség hováfordítására vonatkozó igazgatósági indítvány előterjesztése.

3. A felügyelő-bizottságnak a számadásra és mérlegre, valamint a nyereség felosztását illető igazgatósági javaslatra vonatkozó jelentése az 1911. évi december 31-ével záruló mérleg megállapítása és a nyereség hováfordítására vonatkozó határozathozatal.

4. A felmentvény megadása az igazgatóság s a felügyelő-bizottság részére.

5. Felügyelő-bizottság választása.

6. Husz bíráló tanácsos választása.

7. Esetleges indítványok.

JEGYZET: A közgyűlésre a részvényesek az alapszabályok értelmében oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy aki azon részt venni és szavazatát érvényesíteni kívánja, nevének álló, vagy a közgyűlést megelőzőleg 4 héttel előbb nevére irt részvényeit az intézet pénztáránál összes még le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés napját megelőző nap déli 12 óráig letenni tartozik.

A Magyar Bank Részvénytársaság 1911. évi zárszámadása.

VAGYON

Mérleg-számla az 1911. évről.

TEHER

	Korona	fill.		Korona	fill.
Pénztár készlet	246954	46	Részvénytőke: 7500 db részvény à 200 K 1911 egész osztalék szelvény	1500000	
Váltótárca	10377242	63	2500 db részvény à 200 K 1911. fél osztalék szelvény	500000	2000000
Jelzálogkölcsonök	47889	70	Tartalékalap*	120004	
Törlesztéses jelzálogkölcsonök	293181	43	Nyugdíjalap	3848	20
Községi kölcsönök	105314	—	Betétek tak.-pénztári könyvekre és folyószámlára	3405578	70
Előlegek értékpapírokra	36025	40	Visszleszámitolt váltók	5349200	44
Folyószámlai adósok fedezet mellett	4536862	27	Lombard kölcsön	500000	—
Értékpapírok és függő kamatai	574665	09	Hitelezők folyószámlán	4093483	55
Nyugdíj-alap értékpapirjai	3500	—	Átruházott jelzálogkölcsonök	293181	43
Hátralékos annuitások	3633	—	Átruházott községi kölcsönök	100800	—
Leltári álladék	12000	—	Fel nem vett osztalékok	266	—
			Átmeneti tételek egyenlege	186755	40
			Nyereség egyenleg:		
			Áthozat az 1910. évről	2931	59
			1911. évi tiszta nyereség	181218	67
	16237267	98		184150	26
				16237267	98

* Ez idei hozzájárulással 150.000 korona.

TEHER

Veszteség- és nyereség-számla az 1911. évről.

JÖVEDELEM

	Korona	fill.		Korona	fill.
Betét, visszleszámitolási és egyéb kamatok	433159	96	Nyereség áthozat az 1910. évről	2931	59
Tiszti fizetések, üzleti költségek és lakbérek	56517	47	Különféle kamatok	665483	10
Adók és illetékek	34841	—	Állam és értékpapír kamatok	25232	62
Leírások	6206	90	Jutalékok és különféle nyereségek	19357	77
Nyereség egyenleg:			Ingatlan jövedelem	1870	51
áthozat az 1910. évről	2931	59			
1911. évi tiszta nyereség	181218	67			
	714875	59		714875	59

Nagyvárad, 1911. december 31-én.

Kerekes Elek

pénztárnok.

Révész Sándor

titkár.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

A F E L Ü G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:

Erős Rezső

elnök.

Dr Kenéz Kurländer Ede

vezérigazgató.

Darvassy Lajos

elnök.

Dr Adorján Emil

Brüder Jenő

Korbély József

Weinberger Lajos

Közszeghy József

Lukách Géza

Sztarill Ferencz

Altnóder Endre

Sziládky Ernő

Grosz Ignác

Dr Várady Ödön

Saághy Sándor